

Tweede Kamer

datum
26 oktober 2021
kenmerk
21.498
uw relatienummer

bijlage(n)**Betreft: alternatief voorstel compensatie stijgende energieprijzen en isolatie maatregelen**

Geachte Tweede Kamerleden,

Vrijdag 14 oktober jl. heeft het demissionaire kabinet een voorstel gedaan tot compensatie van de stijgende energieprijzen en aanvullende maatregelen tot isolatie. In totaal wordt er 3,2 miljard beschikbaar gesteld voor compensatie, waarvan 2,7 miljard voor huishoudens, en 150 miljoen euro voor isolatie.

Woonbond, Milieudefensie, FNV zijn het demissionaire kabinet erkentelijk voor het voorstel om huishoudens te compenseren en aanvullende isolatie maatregelen te nemen. Echter is het voorstel naar oordeel van de organisaties onvoldoende gericht om groepen die kwetsbaar zijn voor energiearmoede gericht te ondersteunen. Ook is de omvang van de aanvullende maatregelen tot isolatie te beperkt om woningen met slechte labels in hoog tempo op te knappen en te verduurzamen.

Wij doen graag het volgende alternatieve voorstel:

- Compensatie huishoudens: de compensatie moet zowel generiek huishoudens compenseren en gericht kwetsbare groepen ondersteunen
- Isolatie maatregelen: eenmalig warmtefonds ter hoogte van 3 miljard om corporatiewoningen met een slecht label de komende jaren op te knappen

Eerlijke compensatie stijgende energieprijzen

Veel mensen in Nederland moeten rondkomen van een te laag inkomen. Dit is geen tijdelijk maar een structureel probleem. De enorme stijging van de energielasten komt daar bij; nu al leven 550.000 mensen in energiearmoede, [becijferde TNO](#) vorige maand. In een nieuwe analyse van het TNO blijkt dat dit aantal door de stijgende energieprijzen kan toenemen met 130.000 tot 170.000 huishoudens. Dat zijn mensen die te veel kwijt zijn aan het verwarmen van hun woning. Of die om die reden de kachel maar uit laten en in de kou zitten. Maar liefst 87% van deze mensen woont in een huurhuis. Het Nibud becijferde recent al dat een alleenstaande in de bijstand door de stijgende energieprijzen maandelijks 71 euro tekort zal komen. ([bron: Nibud](#)).

Tabel 1: inkomenseffecten in 2022 na kabinetsbesluit

	<-5%	-5 tot -2%	-2 tot 0%	geen effect	0 tot 2%	2 tot 5%	>5%	Totaal	Mediaan	Aantal (x1000)
Inkomensgroepen										
1e (<=112% WML)	1%	13%	73%	0%	12%	0%	0%	100%	-0,8%	1.530
2e (112-179% WML)	0%	6%	84%	0%	10%	0%	0%	100%	-0,7%	1.520
3e (179-275% WML)	0%	3%	90%	0%	7%	0%	0%	100%	-0,6%	1.530
4e (275-406% WML)	0%	1%	94%	0%	5%	0%	0%	100%	-0,5%	1.520
5e (>406% WML)	0%	1%	97%	0%	3%	0%	0%	100%	-0,5%	1.520
Inkomensbron										
werkenden	0%	3%	90%	0%	6%	0%	0%	100%	-0,5%	4.860
uitkeringsontvangers	1%	9%	78%	0%	12%	0%	0%	100%	-0,8%	630
gepensioneerden	0%	8%	84%	0%	8%	0%	0%	100%	-0,8%	1.990
Huishoudtype										
tweeverdieners	0%	2%	94%	0%	3%	0%	0%	100%	-0,6%	3.810
alleenstaanden	1%	7%	80%	0%	12%	0%	0%	100%	-0,6%	3.450
alleenverdieners	0%	5%	91%	0%	4%	0%	0%	100%	-0,7%	360
Kinderen										
met kinderen	0%	2%	96%	0%	2%	0%	0%	100%	-0,6%	1.730
zonder kinderen	1%	5%	86%	0%	9%	0%	0%	100%	-0,5%	3.920
Alle huishoudens	0%	5%	88%	0%	7%	0%	0%	100%	-0,6%	7.620

Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-economische-zaken-en-klimaat/documenten/kamerstukken/2021/10/15/kamerbrief-over-de-hoge-gasprijzen>

Uit de brief van het demissionaire kabinet blijkt dat de meest kwetsbare groepen (<=112% WML) in inkomenseffecten mediaan er het meest op achteruit gaan (-0,8%). Ook is hier de groep die er fors op achteruit (-2% tot -5% en meer dan -5%) aanzienlijk groter dan bij andere inkomensgroepen. Bij de hogere inkomensgroepen is het mediane inkomenseffect gunstiger en de groepen die er fors op achteruit gaan aanzienlijk minder. Diverse economen spraken al hun verbazing hier over uit. De groepen die het meest kwetsbaar zijn worden het minst ontzien. Het alternatieve voorstel bestaat uit fiscale maatregelen die eenvoudig in uitvoer zijn. Hiermee valt echter niet te voorkomen dat net als bij het voorstel van het demissionaire kabinet nog steeds groepen worden bereikt waar ondersteuning minder noodzakelijk is. Maar wel gericht en meer in balans met de doelstelling van de maatregelen, namelijk de stijging van energiearmoede voorkomen.

Wij stellen het volgende alternatief voor:

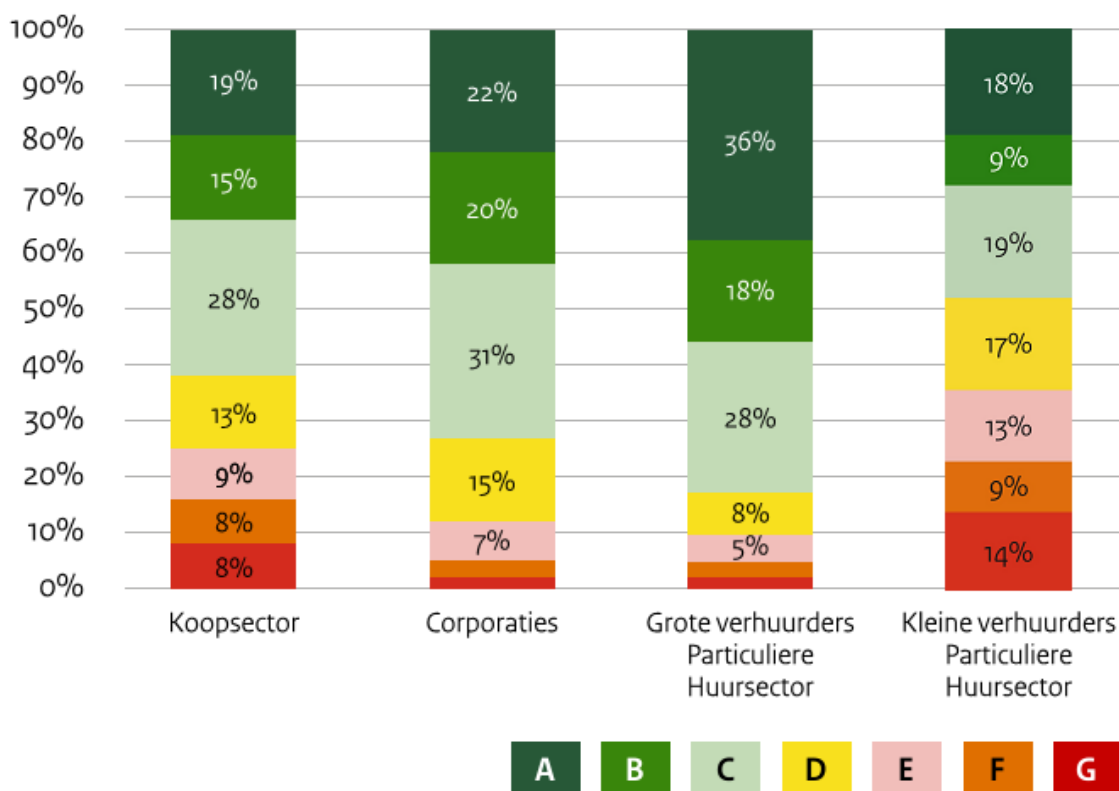
- Belastingkorting op de energierekening wordt verhoogd met € 115 inclusief BTW (50% van huidige voorstel)
- Belastingtarief op de elektriciteit (eerste schijf) gaat omlaag met 4,2 cent inclusief BTW (50% van het huidige voorstel)
- Algemene heffingskorting verhogen met € 50
- Huurtoeslag basishuur verlagen met € 50
- Verhoog de huurtoeslag boven de kwaliteitskortingsgrens van 65% naar 75% en boven de aftoppingsgrens van 40% naar 50%

Dit gaat om een vergelijkbaar bedrag aan compensatie, maar de compensatie landt veel gericht bij kwetsbare groepen die de stijgende energieprijzen niet kunnen dragen. De groep huurtoeslagontvangers (circa 1,5 miljoen huishoudens) ontvangt aanzienlijk meer ondersteuning en de overige huishoudens minder. Een alternatief waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Hiermee hebben wij getracht een voorstel samen te stellen die gericht energiearmoede aanpakt bij zowel huurders als woningeigenaren. Wanneer zij niet toereikend worden gecompenseerd zien zij zich genoodzaakt te bezuinigen op noodzakelijke uitgaven zoals voedsel en energie. Voor hen komt elke euro minder keihard aan¹.

Sneller en meer isoleren

Wij staan voor klimaatrechtvaardigheid: lage inkomens mogen niet de dupe worden van de energietransitie, maar moeten juist actief worden ondersteund. Iedereen moet kunnen genieten van de voordelen van een duurzame samenleving, zoals schone lucht, gezond eten en een comfortabel huis. De transitie zal sociaal zijn of zal niet zijn.

Figuur 3-2 Extrapolatie labelverdeling naar voorraad woningen, 2020

Bron: Kadaster (2020)

Bron: https://www.rvo.nl/sites/default/files/2020/01/monitor-energiebesparing-gebouwde-omgeving-2018_0.pdf

¹ Op verzoek van de organisaties rekent het Nibud het alternatieve voorstel door in een aantal voorbeeld huishoudens en vergeleken met het voorstel van demissionaire kabinet. Deze doorrekening zal spoedig worden aangeleverd door het Nibud.

Wij stellen tevens een warmtefonds ter hoogte van 3 miljard euro voor waarbij de woningen met een laag energielabel (E/F/G) de komende vijf jaar (2022-2026) worden verduurzaamd. Hierbij is van belang dat in de uitwerking wordt geconcentreerd op de groep die kwetsbaar is voor energiearmoede. Huidige subsidies en regelingen zijn weinig toegankelijk voor huishoudens met een laag inkomen, specifiek huurders. De verduurzaming wordt niet doorgerekend in de huur. Door snel woningen te verduurzamen met een laag label, worden de woonlasten van huurders in woningen met een hoog energieverbruik sterk verbeterd en wordt er een sterke CO₂-reductie gerealiseerd. Bovendien neemt de werkgelegenheid toe. Wij wijzen erop dat wanneer jaarlijks omvangrijke compensatie noodzakelijk is voor de stijgende energieprijzen, het goedkoper is om zo snel mogelijk de woningen op te knappen en te verduurzamen dan jarenlang fors te moeten compenseren.

Met vriendelijke groet,

Zeno Winkels
Directeur Woonbond

Donald Pols
Directeur Milieudefensie

Bas van Weegberg
Dagelijks bestuur FNV